Silvia *PITIRICIU*

DIN TERMINOLOGIA CROMATICĂ: *GALBEN* ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Culorile, elemente ale naturii sau create de oameni, au fascinat dintotdeauna prin frumusețe, diversitate ori prin mesajul transmis. Nu numai în pictură, dar și în viața reală, în societate, culorile sunt semne care comunică ceva și prin care se comunică. Ele sunt legate atât de elementele materiei minerale, vegetale și animale, cât și de produsele fabricate și utilizările lor sociale, culturale ori simbolice.

În lingvistica românească și străină au existat preocupări asupra cromaticii, de la etimologie până la semantică și semiotică[1]. Toate aceste aspecte prezentate mai mult sau mai puțin unitar evidențiază complexitatea cromaticii.

Cercetarea asupra culorii *galben* valorifică informațiile din lexicografia românească (DEX, DEXI, DE, DA, MDA), fiind o analiză lingvistică pe mai multe niveluri: etimologie, formarea cuvintelor, frazeologie, semantică, onomastică, semiotică. Odată cu aceasta, sunt puse în valoare aspecte de istorie a limbii române, capacitatea derivativă, bogăția semantică, semnificațiile culorii.

1. DEFINIȚIE

Culorile spectrale dispun de două tipuri de definiții: una științifică, cealaltă uzuală, ostensivă, concretă (cf. Bidu-Vrănceanu, 2007, 68). Din punct de vedere științific, galben este „o culoare fundamentală a spectrului luminii, situată între oranj și verde, cu o lungime de undă care variază între 550 și 590 de milimicroni” (DA, 195). Uzual, adjectivul *galben* se definește prin proprietățile fizice: „de culoarea aurului, a lămâiei” (DEX, 409). Dicționarele explicative și enciclopedice preferă pentru termenii cromatici definiții uzuale, înțelese de un public larg. Prin extindere, adjectivul *galben* se raportează la semantica substantivului: *blond*, se spune despre părul oamenilor, iar *șarg*, despre părul cailor. Substantivul *galben* denumește și moneda care a circulat în Țările Române în Evul Mediu, precum și colorantul ori pigmentul care are această culoare (cf. DE, 400).

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

2. ETIMOLOGIE

Moștenit din latinescul *galbinus*, adjectivul *galben* a intrat în fondul principal lexical, fiind înregistrat în textele românești dialectale și populare (REW, 3646, EW, 119, DER, 312). Etimonul se regăsește și în cuvinte din dialectele românești sud-dunărene. De exemplu: ar., megl. *galbin*, cf. alb. *gelbëre*. Dintre limbile romanice, numai româna a păstrat etimonul latin: cf. fr. *jaune*, it. *giallo*, *pallido*, sp. *amarillo*.

3. DERIVARE

La nivelul cuvintelor moștenite din latină, derivarea este foarte bine reprezentată. *Galben* este bază de derivare pentru substantive, adjective, verbe, în special forme populare și regionale, unele chiar învechite și rare.

Prin sufixare și / sau prefixare s-au format substantive comune: *gălbenaș*, *gălbenel*, *gălbenuț*, *gălbior* „ciupercă", *gălbeneală* „vopsea galbenă", *gălbiniță* „plantă din familia labiatelor, cu flori galbene-aurii", *gălbenuș* „parte sferică, galbenă a oului de pasăre sau de reptilă, bogată în substanțe nutritive", *îngălbeneală* „vopsea galbenă extrasă din plante", *îngălbenire* „schimbare a culorii în galben", *îngălbenitură* „obiect devenit galben", *gălbează* „vierme parazit", „boală de ficat la oi și la vite"; forme populare: *gălbeneală* „icter", *gălbeneață* „paliditate", *gălbenet* „grămadă de bani", *gălbenire* „îngălbenire", *gălbenuță* „vită cu părul galben", *gălbează* „plantă parazită", *gălbejitură* „vierme", „lucru uzat", „persoană galbenă la față", *gălbiciune* „paliditate", *gălbenioară*, *gălbinoasă* „plantă"; forme regionale, multe desemnând plante: *gălbenare* „linariță", *gălbenel* „năsturel", „piciorul cocoșului", *gălbenuș* „cojarniță", *gălbejoară* „drețe", *gălbinare* „pălămidă", „boală a oilor", *gălbioară* „rușuliță", „solovârvariță", „filimică"; forme rare: *gălbinare* „paliditate", *gălbenime* „mulțime de obiecte de culoare galbenă". S-au creat adjective: *gălbenuș,-ă*, *gălbinicel,-ea* „gălbui,-ie"; *gălbenuț,-ă* „gălbior,-ioară"; *gălbui,-ie* „care bate în galben"; *îngălbenit,-ă* „care a devenit galben", „care s-a făcut palid", *îngălbenitor, -toare* „care îngălbenește"; forme populare și familiare: *gălbejos,-oasă* „(despre oi) gălbejit,-ă", *gălbicios,-oasă* „galben la față", *gălbinicios,-oasă* „gălbui,-ie", „palid,-ă", *gălbejit,-ă* „galben-stins", *gălbiu,-ie* „gălbui,-ie", forme regionale: *gălbăcios,-oasă* „cam îngălbenit,-ă", *gălbeior,-ioară*, *gălghior,-ioară* „care bate înspre galben", *gălburiu,-ie*, *gălbenatic,-ă* „gălbui,-ie". De asemenea, verbe: *a îngălbeni* „a deveni galben", „a se vești", „a deveni palid", „a se trece"; forme populare și familiare: *a gălbeji*, *a îngălbeji* „(despre oameni) a deveni palid și slab la față", „(despre oi) a se îmbolnăvi de gălbează"; forme învechite și populare: *a gălbeni* „ a (se) îngălbeni". Se observă că derivatele sunt bine reprezentate, fiind create printr-o varietate de sufixe. Analogia a funcționat în cazul unor derivate sufixale, precum: *gălbiciune*, după modelul lui *albiciune*, la fel, *gălbicios*, sub influența lui *albicios*. Definițiile termenilor derivați sunt în multe cazuri exprimate prin sinonime sau sub o formă atributivă (care...). Onomasiologia termenului arată că referirile se fac la fizionomia persoanei, la culoarea părului animalelor, la plante, boli ș.a. Româna dispune de multe sufixe pentru exprimarea „aproximării în minus" (Bidu-Vrănceanu, 2008, 151).

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

În cazul de față, cel puțin patru termeni sunt sinonimi: *gălbui*, *gălbiu*, *gălbeniu*, *gălburiu*. Majoritatea formelor derivate prezintă numeroase variante fonetice și grafice. Ele se manifestă și în registrul stilistic regional, popular. De exemplu: *gălbinare* / *gălbănare*, *gălbânare*, *gălbenare*, *gălbinere*; *gălbează* / *calbează*, *călbează*, *găblează*, *gălbază*, *gulbază*, pop. *gălbejitură* / *gălbăjitură*, *gălbăgitură*, *găblejitură*; *a gălbeji* / *a călbezi*, *a gălbăgi*, *a găblegi*, *a gălbezi*.

4. COMPUNERE

Compunerea este bine reprezentată prin substantive și adjective. Termenul *galben* intră în relații de hiponimie cu alți termeni, formând structuri în care este atât centru de grup, ca substantiv, cât și element subordonat, ca adjectiv.

Majoritatea compuselor care denumesc substanțe chimice, pigmenți de galben au structura: substantiv + de + substantiv: *galben-de-anilină* „paraaminoazobenzen", *galben-de-antimoniu* „antimoniat de plumb", *galben-de-bariu* „cromat de bariu", *galben-de-cadmiu* „sulfură de cadmiu", *galben-de-cobalt* „aureolin", *galben-de-crom* „cromat de plumb", *galben-de-plumb* „oxid de plumb", *galben-de-stronțiu* „cromat de stronțiu", *galben-de-zinc* „sare dublă de cromat de zinc și bicromat de potasiu". Al doilea termen este în unele compuse din această categorie un nume propriu care indică locul de proveniență a culorii: *galben-de-China*, *galben-de-Hansa*, *galben-de-India*, *galben-de-Kassel*, *galben-de-Köln*, *galben-de-Leipzig*, *galben-de-Montpellier*, *galben-de-Neapole*, *galben-de-Orient*, *galben-de-Paris*, *galben-de-Veneția* (cf. DA, 195-196) sau cu referire la realități românești: *Galbenă-de-Odobești* „soi de viță de vie" (DE, 400), *Galben-de-Soare* „cal năzdrăvan", în basme (FC I, 33). Unele derivate ale termenului *galben* intră în compuse cu aceeași structură, de exemplu în denumiri populare de plante: *gălbenea-de-munte*, *gălbenele-de-pădure*.

Substantivul este urmat de adjectiv în denumirile vechi de monede: *galben-împărătesc*, *galben-maghiar*. Adjectivul *galben* apare în structura multor compuse denumiri populare de plante: *bostan-galben*, *brozbe-galbene*, *burete-galben*, *cucurbătă-galbenă*, *cucuruz-galben*, *dediței-galbeni*, *floarea-vântului-galbenă*, *flori-galbene*, *lemn-galben*, *ochi-galbeni*, *oițe-galbene*, *narcis-galben*, *pană-galbenă*, *pin-galben*, *sugel-galben*, *viol㠄-galbenă* sau de boli: *febra galbenă* sau *friguri galbene*.

Adjectivul *galben* ori derivatele sale din structura compuselor poate exprima nuanța: *galben-auriu*, *galben-biliar*, *galben-briliant*, *galben-bruniu*, *galben-cerat*, *galben-citric*, *galben-roșietic*, *galben-solar*, *galben-trandafiriu*, *galben-verzui*; *alb-gălbui*, *ivoriu-gălbui*, *verde-gălbui*; intensitatea: *galben-aprins*, *galben-cald*, *galben-deschis*, *galben-fanat*, *galben-închis*, *galben-pal*, *galben-stins*, *galben-șters*, *galben-tare*, *galben-veșted*; combinații diferite: *alb-galben*, *oranj-galben*, *verde-galben*, *galben-ocru*, *galben-portocaliu*. Nuanțele culorii au echivalente nominale din cele mai diverse: *galben-bambus*, *galben-limetă*, *galben-miere*, *galben-mușețel*, *galben-mușt㠄r*, *galben-pai*, *galben-pastel*, *galben-salcie* (Starmer, 2009, 107). Unele dintre acestea funcționează ca termeni cromatici de sine stătători: *mușt㠄r*,

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

porumb copt, *șerbet de lămâie*, în cazul ultimelor două, determinările atributive conferind un plus de rigoare nuanței.

5. FRAZEOLOGIE

Adjectivul *galben* intră în structura unor sintagme nominale cu semnificații diferite: *alertă galbenă* sau *cod galben* „grad de marcare a intemperiilor", *ardei galben* „legumă", *centura galbenă* „grad de învățare în judo și karate corespunzând celui de-al 7-lea Kyu, nivelului 3", *centura albă și galbenă* „grad de învățare în judo și karate corespunzând celui de-al 8-lea Kyu, nivelului 2", *pământ galben* „lut", *pepene galben* „fruct", *rasă galbenă* „grup de persoane caracterizat prin culoarea galbenă a pielii", *zahăr galben* „zahăr candel".

Expresiile în care intră termenul *galben* sunt în mare parte ușor de decodat, deoarece cromatica este evidentă: *a fi galben ca ceara*, *a fi galben ca turta de ceară*, *a fi galben ca lămâia*, *a se face galben ca lămâia*, *a fi galben de invidie* „a se supăra foarte rău până la invidie", *galben de spaimă* „înfricoșat". Au sens figurat expresii de sorginte populară precum: *a i se face galben înaintea ochilor* „a-i veni amețeală", ir. *galben de gras* „foarte slab și palid", *a fi cu papuci galbeni* „a se găsi foarte greu, fiind rar". Derivatele termenului *galben*, precum *gălbinare*, *gălbenuș,* intră de asemenea în expresii: *a-l găsi gălbinarea* „a se îmbolnăvi de frică", fig. *a-și găsi gălbinarea* „a se trece cu firea", arg. *a lua gălbenușul* „a-și însuși cea mai mare parte din câștigul rezultat în urma unei înșelătorii".

Alte expresii au un sens mai greu de identificat. De exemplu: *a fi pictat în galben* „a fi înșelat de soție". Expresia are o semnificație străveche, legată de ruperea sfintelor legături ale căsătoriei în urma adulterului. „Galbenul este asociat adulterului, ca și în cazul frângerii de către Lucifer a sfintelor legături ale iubirii divine. Limbajul comun a ajuns să răstoarne simbolul, atribuind culoarea galbenă celui înșelat, în timp ce la obârșii ea aparținea înșelătorului" (DS, 421).

6. SEMANTICĂ

Din punct de vedere semantic, *galben* a cunoscut o evoluție vastă, dezvoltând sensuri fie prin substantivizare, fie păstrându-și valoarea adjectivală. Derivatele și compusele sunt modalități de exprimare a relației de hiponimie față de hiperonimul *galben*. Din analiza semică se poate observa că fiecare hiponim are mai multe seme decât hiperonimul *galben* (cf. Bidu-Vrănceanu, 2007, 134). De exemplu: *gălbinare* 1. (med. pop.) Icter. 2. Paliditate. 3. (bot.) Plantă erbacee perenă, din familia compozitelor, cu tulpina ramificată spre vârf, cu frunzele dințate și cu florile purpurii, folosită la vopsit. 4. (înv. pop.) Gălbenuș de ou. 5. (bot. reg.) Pălămidă. 6. (bot. reg.) Lumânărică. (cf. DEXI, 790); *gălbenuș* 1. s.n. Partea centrală, sferică, de culoare galbenă, a oului de pasăre și de reptilă, bogată în substanțe nutritive; vitellus. 2. (bot.) s.f. Plantă din familia rozaceelor, cu tulpina ascendentă, ramificată în partea superioară, în formă de panicul. 3. (bot.) s.f. Plantă din familia compozitelor, cu tulpina ramificată în partea inferioară, cu flori galbene în capitule. 4. (bot.) Cojarniță (cf. DEXI, 790).

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

Distincția semantică se asociază cu registrele de folosire, uneori se manifestă chiar în cadrul aceluiași registru, dar raportat la substantive diferite. De exemplu: *gălbejit,-ă* adj. 1. (pop.; despre oi) Care este bolnav de gălbează. 2. (pop.; fam.; despre oameni) Care a devenit palid în urma unei boli, a unei suferințe. 3. (pop.; fam.; despre textile, obiecte de sticlă etc.) Care este de un galben-stins (cf. DEXI, 789).

Numele obiectelor caracterizate prin culoarea galbenă devin, la rândul lor, termeni cromatici. În semantica acestor termeni există semul cromatic „galben" sau altele care indică aproximația: „apropiat de galben", „care bate în galben". Sunt formații interne, derivate cu sufixul *-iu*: *arămiu* (*aramă* + *-iu*) „galben-roșcat, de culoarea aramei", *auriu* „galben-strălucitor, de culoarea aurului", *cănuriu* „de culoarea canurei, adică galben-vești", *ceriu* „galben-închis, mat ca la ceară", *chihlimbăriu* „de culoarea chihlimbarului, galben-deschis", *corcodușiu* „galben-deschis, ca la corcodușa coaptă", *duziu* „galben ca duda", *granguriu* „galben ca la grangur", *lămâiu* „galben ca lămâia", *lemniu* „alb-gălbui ca lemnul", *mestecăniu* „galben-deschis, ca frunza de mesteacăn), *mieriu* „galben ca mierea", *năutiu* „galben-deschis și mat ca bobul de năut", *nisipiu* „galben-deschis ca nisipul", *piersiciu* „galben-roșiatic, cum e piersica", *rădăciniu* „galben ca miezul rădăcinii", *salcâmiu* „de culoare albă-gălbuie, ca florile salcâmului", *sipichiu* „galben-deschis ca floarea de sipică", *sulfiniu* „galben-deschis ca floarea de sulfină", *șofrăniu* „galben, de culoarea șofranului", *tutuniu* „galben-verzui, cum e tutunul), *untdelemniu* „galben-verzui ca untdelemnul", *zărzăriu* „galben ca zarzăra". Alți termeni asemănători ca expresie sunt împrumuturi din turcă: *fistichiu* (<tc. *fistiki*) „de culoarea fisticului, verde-gălbui", *limoniu* (<tc. *limoni*) „galben-limon".

Împrumuturile în a căror semantică se identifică semul „galben" sunt de proveniență diferită: *blond* (< fr. *blond*) „(despre păr) gălbui", *fauve* (< fr. *fauve*) „de culoare galben-roșiatică", *flavescent* (< fr. *flavescent*) „(despre organele vegetale) de culoare galbenă", *ocru* (< fr. *ocre*) „de culoare galben-brună"), *palid* (< lat. *pallidus*) „galben-alb la față, palid". În terminologia medicală elementul de compunere de origine greacă *xanthos* „galben" se identifică în structura unor substantive ca: *xantocit* „celulă care conține pigment galben", *xantocromie* „colorație galben-portocalie a tegumentelor", *xantoproteină* „corpus galben obținut prin tratarea proteinelor cu acid nitric concentrat", *xantopsie* „cromatopsie în cadrul căreia obiectele sunt văzute cu o tentă galbenă".

Sensul etimonului este mai dificil de identificat în cazul unor termeni cromatici precum: *izabel* „galben-deschis" (< fr. *isabelle*, cf. *Isabelle*, *Isabela*, arhiducesă a Austriei, al cărei soț ar fi purtat trei ani o cămașă galbenă în timpul asediului Ostendei), *rubil* „de culoare galben-roșiatică" (< lat. *rubellus* „roșior, roșcat"), *samaniu* „galben-pai" (< tc. *samani* < *saman* „pai"), *șarg* „(despre cai) cu părul de pe corp galben-deschis, iar cel din coamă, coadă și de la extremitățile picioarelor de culoare neagră" (< magh. *sarga* „galben").

Sinonimia este bine reprezentată la nivelul derivatelor și al compuselor care exprimă nuanțe: *galben-deschis* = *gălbui*, *gălbiu*, *gălbenatic*, *gălbejit*. Prin semul comun „galben-deshis" se creează o apropiere semantică între *chihlimbăriu*, *corco-*

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

duşiu, *mestecăniu*, *năutiu*, *nisipiu*, *palid*, *sipichiu*, *sulfiniu*; *galben-intens = auriu*, *limoniu*, *şofrăniu*; *galben-închis = ocru*, *ceriu*. Combinaţiile în care intră *galben* au sinonime alte culori: *galben + roşu = oranj*, *portocaliu*, *fauve*, *rubil*. Prin semul comun „galben-roşu" *arămiu* şi *piersiciu* se apropie din punct de vedere semantic; *galben + verde = kaki*, *oliv,* dar şi *tutuniu*, *untdelemniu*, în măsura în care au semul „galben-verde"; *alb + galben = crem*, *lemniu*.

7. ONOMASTICĂ

Crearea numelor de persoană cu bază lexicală moştenită din limba latină este o trăsătură comună tuturor limbilor romanice (Tomescu, 2001, 31). Numele propriu *Galben* provine din adjectivul *galben*. În toponimia românească prezenţa numelui *Galben* cu variante şi a derivatelor lui este mare: *Galbăna*, *Galbăra*[2], *Galbena*[3], *Galbeni*[4], *Galbenu*[5], *Galbina*[6], *Galbiniţa*[7], *Gălbenaşi*[8], *Gălbinaşu*[9], *Gălbiori*[10]. În compuse, termenul *Galben* apare ca element subordonat al unui substantiv: *Picioru-Galben*, *Piscu-al-Galben*, *Drumu-al-Galbin*[11], *Valea Galbenă*[12], dar şi în poziţie apozitivă: *Cheile Galbeni*, *Izbucul Galbeni*, *Piatra Galbeni*[13].

8. SEMIOTICĂ

Culorile au o funcţie semiotică, constituie un sistem de semne, un limbaj. Ele acţionează prin intermediul lungimilor de undă specifice.

În plan concret, *galbenul* are o bună vizibilitate de departe, motiv pentru care a fost ales drept culoarea taxiurilor, a cutiilor de poştă, a containerelor pentru ambalajele din plastic şi metal[14], a unui sportiv ciclist care a câştigat etapa precedentă pentru a fi mai uşor de remarcat, culoarea grânelor coapte, iar pentru chinezi, şi nu numai, culoarea pământului.

În plan abstract, *galbenul* este o culoare solară[15], evocă strălucirea aurului. Este o culoare de esenţă divină, regală, semnifică noblеţea. Auriul a ajuns simbolul puterii principilor, al împăraţilor, fiind o culoare a luminii şi vieţii. În creştinism este culoarea aurei sfinţilor, a eternităţii. În acelaşi timp, se asociază cu tinereţea, voioşia, căldura, copilăria, induce o dispoziţie activă, vioaie, dinamică.

Conotaţiile negative ale culorii ţin de „trădare, ipocrizie, invidie, gelozie" (Evseev, 1994, 68). Şi în creştinism aspectul negativ se identifică cu trădarea: veşmintele lui Iuda de un galben-pal sugerează agresivitatea plină de viclenie (DS, 163). În simbolistica populară românească a culorilor, galbenul-strident a căpătat o semnificaţie negativă, sugerând invidia şi gelozia (*galben de invidie*). Interpretarea aceasta decurge din corelarea cu fierea galbenă, atribuită temperamentului coleric (cf. gr. *cholé*)[16]. Boala ficatului poartă denumirea de *icter*, iar în medicina populară *gălbinare*. Vindecarea ei se face „cu lucruri galbene" (Ciauşanu, 2007, 213), cu *buruiana gălbinării* ori cu *floarea de gălbinare* (cf. Purdela Sitaru, 1999, 142). În cromoterapie ideea este preluată din filozofia şi din medicina populară,

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

galbenul din vestimentație stimulează funcția hepatică, fiind recomandat în afecțiunile ficatului.

CONCLUZII

Analiza asupra termenului cromatic *galben* ne-a oferit posibilitatea de a demonstra o serie de trăsături caracteristice ale românei: legătura cu latina prin conservarea etimonului, capacitatea derivativă mare, realizată printr-o varietate de sufixe. Derivarea este bine reprezentată atât în registrul limbii literare, cât mai ales în registrul limbii populare și regionale. Compunerea este un procedeu mai puțin productiv. Pentru compusele în care intră termenul cromatic analizat, hipotaxa este definitorie. Spre deosebire de termenii derivați, compusele au o arie de utilizare mai largă, pentru că aparțin terminologiei științifice, celei din pictură, dar și lexicului specific din etnobotanica românească.

Termenii cromatici simpli ori compuși au fie o semantică exactă, clară, fie una oscilantă sau aproximativă. Aproximația este exprimată prin unitățile lexicale derivate și prin expresii. Semnificațiile culorii *galben* pornesc de la unele caracteristici ale elementelor naturii și ajung să se regăsească în trăsăturile de caracter. Inventarul semnificațiilor termenului cromatic este deschis, după cum imaginația și percepția culorii oferă posibilități de asociere inedită cu obiectele.

NOTE

[1] Din bibliografia domeniului menționăm contribuția lui Coșeriu, 1975; Bidu-Vrănceanu, 1976, 1986; Arcaini, 1990; Grosmann, 1998; Bidu-Vrănceanu, 2000; 2008.

[2] În Munții Apuseni, cf. Iordan, 1963, 114.

[3] În Argeș, Gorj, Vâlcea, cf. Iordan, *op.cit.*

[4] În Bacău, Argeș, Suceava, cf. Iordan, *op.cit.*

[5] În Argeș, Buzău, Gorj, Vâlcea, cf. Iordan, *op.cit.*

[6] În Argeș, Hunedoara, cf. Iordan, *op.cit.*

[7] În Bacău, cf. Iordan, *op.cit.*

[8] În Buzău, Olt, cf. Iordan, *op.cit.*

[9] În Buzău, cf. Iordan, *op.cit.*

[10] În Brăila, cf. Iordan, *op.cit.*

[11] În Oltenia, ultimele două sunt denumiri populare, cf. Toma, 1988, 198.

[12] În Apuseni, cf. Iordan, *op.cit.*

[13] În Apuseni, cf. Iordan, *op.cit.*

[14] Alături de roșu, albastru, verde, culori adoptate de Comunitatea Europeană.

[15] Galbenul este „o culoare masculină, a luminii și a vieții, este cea mai caldă, cea mai expansivă, cea mai însuflețită culoare" (DS, 419).

[16] Anticii făceau distincție între principiile active și cele pasive, din care rezultau calitățile primare. Din combinarea lor se nasc elementele propriu-zise: pământ, foc, apă, aer. Focul este asociat cu vara, cu fierea galbenă, cu temperamentul coleric (DS, 141).

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)

BIBLIOGRAFIE

1. E. Arcaini, *Les noms de couleurs*, în *Document de Travail*, Italia, Università di Urbino, 1990, p. 190-192.

2. Angela Bidu-Vrănceanu, *Systématique des noms de couleurs. Recherche de méthode en sémantique structurale*, București, Editura Academiei Române, 1976.

3. Angela Bidu-Vrănceanu, *Structura vocabularului limbii române contemporane. Probleme teoretice și aplicații practice*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

4. Angela Bidu-Vrănceanu (coord.), *Lexic comun, lexic specializat*, Editura Universității din București, 2000.

5. Angela Bidu-Vrănceanu, *Câmpuri lexicale din limba română. Probleme teoretice și aplicații practice*, Editura Universității din București, 2008.

6. Gh. F. Ciaușanu, *Superstițiile poporului român în asemănare cu ale altor popoare vechi și noi*, București, Editura Saeculum I.O., 2007.

7. E. Coșeriu, *Vers une typologie des champs lexicaux*, în „Cahiers de lexicologie", vol. XXVII, II, 1975.

8. Ivan Evseev, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Editura Amarcord, 1994.

9. M. Grosmann, *Colori e lessico. Studi sulla struttura semantica degli aggettivi di colore in catalano, castgliano, italiano, romeno, latino et ungherese*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1998.

10. Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române, 1963.

11. Maria Purdela Sitaru, *Etnomedicină lingvistică*, Timișoara, Editura Amarcord, 1999.

12. Anna Starmer, *Ghidul culorilor. 200 de combinații inedite pentru casa ta*, București, Editura Litera Internațional, 2009.

13. Ion Toma, *Toponimia Olteniei*, Universitatea din Craiova, Facultatea de Filologie, 1988.

14. Domnița Tomescu, *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2001.

SIGLE

DA = Mircea Popescu (coord.), *Dicționar de artă A-M*, București, Editura Meridiane, 1995.

DE = ****Dicționar enciclopedic*, vol. I A-C, București, Editura Enciclopedică, 1993.

DER = Alexandru Ciorănescu, *Dicționarul etimologic al limbii române*, ediție îngrijită și tradusă din limba spaniolă, București, Editura Saeculum I.O., 2002.

DEX = Academia Română, *Dicționarul explicativ al limbii române*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.

DEXI = Eugenia Dima (coord.), *Dicționar explicativ ilustrat al limbii române*, Chișinău, Editura ARC, Editura GUNIVAS, 2007.

DS = Hans Biedermann, *Dicționar de simboluri*, vol. I, II, București, Editura Saeculum I.O., 2002.

EW = Sextil Pușcariu, *Etymologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element mit Berücksichtigung aller romanischen Sprachen*, Heidelberg, K. Winter, 1905.

FC I = Academia Română, *Formarea cuvintelor în limba română. Compunerea*, București, Editura Academiei Române, 1970.

MDA = Academia Română, *Micul dicționar academic*, București, Editura Univers Enciclopedic, vol. I A-C, 2001, vol. II D-H, 2002, vol. III I-Pr, 2003, vol. IV Pr-Z, 2003.

REW = W. Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Heidelberg, Dritte Auflage, 1935.

BDD-A20594 © 2010 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 00:56:02 UTC)